- F R A M. -

Mandag, 12. februar 1945.

U. B. BERGEN
1611.16
Ms. 1568 Ib 39

---oo0§0oo---

De konkrete oppgavene.

Vi har sett det flere ganger. Også den norske sivilbefolkningen, som ikke tilhører de organiserte hjemmestyrker, har en viktig rolle å spille under befrielsen av vårt land. Den norske overkommando slår fast i en veiledning som ble sluppet ned fra fly for en tid siden: "De hemmelige organisasjoner har sine bestemte oppgaver, og de vil få sine ordrer. Men alle kan være til nytte på sitt vis ..."

Alle kan være til nytte på sitt vis. Kanskje spør en alliert offiser akkurat deg om veien. Da gjelder det at du kan distriktet som din egen buksolomme. Kanskje blir du betrodd å løpe med en viktig beskjed. Da gjelder det at formen er iorden. For det kan bety meget at den beskjeden kommer for fram. Hver kvinne og hver mann kan yte sitt store eller lille bidrag til frigjøringen.

Javel, javel, sier den ivrige og offervillige borger. "Men kan jeg ikke engang få vite eksakt hva jeg skal gjøre, og hvorledes jeg skal forberede meg?"

Vi skal i tiden framover peke på en del oppgaver idet vi for en stor del bygger på veiledninger fra overkommandoen. Det bør kanskje først sies at hjemmestyrkene er en del av den organiserte hjemmefront under Hls. ledelse. Sine militære ordre får de fra forsvarets overkommando. Deres øverste leder er forsvarssjefen, kronprins Olav, som militært stor under SHAEF (Supreme Headquarter Allied Expeditionary Force), ellers er han ansvarlig overfor kongen og regjeringen.

Vi ber deg lese disse veiledningene godt, diskutere dem med dine venner og følge dem til punkt og prikke så du kan bli mest mulig effektiv når frigjøringskampen begynner.

I et direktiv retter F.O. (Forsvarets overkommando) følgende oppfordring til det norske folk: "Den tyskkontrollerte pressen og kringkasting vil bli brukt til å spre falske opplysninger og beskjeder når høvet byr seg. Det er derfor viktigere enn noengang før at alle nordmenn må få viktige og pålitelige nyheter i denne siste fasen av krigen. Framfor alt må meldinger fra den norske og allierte overkommando nå fram til alle nordmenn. Sett det i forbindelse med pålitelige venner og gi dem eksemplarer av meldingene til videre utdeling. Husk at utdelingen idag må skje med den storste forsikrighet for ikke å sette Gestapo på sporet. Men vær klar over at distribusjonen av nyheter og veiledning i en akutt situasjon kan komme til å måtte skje mer åpent forat de skal bli kjent tidsnok f.eks. ved oppslag i trappeganger, venterom, offentlige befordringsmidler osv.

Nazistene vilutgi flere og flere falske instruksjoner i form av "illegale"aviser og på andre måter. Som regel er det lett å gjennomskue disse forfalskninger fordi innholdet er så tåpelig, men vær likevel på vakt.

Danlyttegruppen med venner som har et radioapparat til rådighet. Prøv å ordne dere slik at dere får med alle utsendingene ved å ta lyttingen i vakter. Skriv ned de viktigste begivenheter, mangfoldiggjør og del ut. Korte klare veiledninger er mer verdt enn krigsnyhetene. Enhver som har radio har plikt til å meddele paroler og beskjeder videre. Gjendriv alle falske rykter eller andre provokasjoner fra nazihold så snart dere får kjennskap til de faktiske forhold. Skriv ned om meddelelsen kommer fra radioen eller fra en fri avis.

Husk at muntlig spredning av nyheter kan komme til kort. Tyskerne kan lett komme til å bruke den måten til å spre falske nyheter. Hvis du ønsker å spre kringkastingsmeldinger, må du være helt sikker på at de kommer fra en av de kjente stemmer over Londonradioen. Send dem da videre i skreven form.

For vår del vil vi bare føye til: Slå ned på rykter med hård hånd. Vær også oppmerksom på hvor lett det er å glemme eller blande sammen. Hvor ofte forteller ikke folk som "har hørt selv" helt gale nyheter.

Utenriksminister Eden ytret i en Grønlands-debatt i underhuset for en tid siden bl.a.: "Jeg ønsker å si noen ord om to av våre allierte som akkurat nå lider mer enn de kanskje har gjort noengang tidligere under krigen: Holland og Norge, to land som kanskje har gitt noen av våre allierte et eksempel i spørsmålet om politisk enighet, to land som alltid i størst mulig grad har bidradd til de alliertes krigsanstrengelser. - Jeg tror at underhuset i denne stund hvor de gjennomgår sine største prøvelser, ønsker å sende et budskap fra oss til disse folk for å fortelle dem at vi skal gjøre alt som står i vår makt for å lindre deres lidelser, og at vi hverken nå eller i årene som kommer skal glemme de lysende rolle de har spillet."

Hvis det er slik som Eden sier at den norske enigheten kan ha en heldig innflytelse i andre land som kjemper med overgangsvanskeer, så er det grunn til å huske dette når man trett og irritert har lyst til å sparka etter endog meningsfeller. Vi skal aldri tie stille med noe i en falsk enighets navn men vi skal være klar over betydningen av å holde sammen når det gjelder de største spørsmål.

Freden og forsyningene.

Vi har mottatt følgende artikkel: "Hva skal vi spise og hva skal vi klæ oss med - det er 2 spørsmål som noen hver av oss har stilt ettersom rasjonene er blitt magrere og magrere, skoene tynnslitte og klærne lapp i lapp. Vil freden bringe oss et par sko hver, koks til å legge i ovnen ny dress og ny vinterkåpe som vi så sørgelig trenger?

Vi vet at freden vil bringe oss friheten tilbake - men ikke alle 4 friheter på en gang. Frihet fra frtkt, ytringsfrihet og politisk frihet - de 3 verdifulleste friheter som okkupasjonen har berøvet oss vil vi få tilbake i samme øyeblikk fienden er ute av landet. Den 4. frihet, frihet fra nød, vil vi ikke få før alle krigens og okkupasjonens etterveer er helt overvunnet. Virkningene av 5 års okkupasjon, utplyndring og undertrykkelse kan ikke overvinnes på noen måneder.

Tyskerne sier at det er de som har sørget for vår matforsyning, i virkeligheten har de gitt med den ene hånden og stjålet med den andre. Det er tyskerne alene som bærer ansvaret for den nød og elendighet som hersker i de befridde land og som er bakgrunnen for den politiske uro der. Vårt eget land er også rubbet til skinnet. Vi vil trenge alt. Og dette må vi få utenfra. Spørsmålet er i hvor stor utstrekning dette er mulig.

Alle de krigførende land har innstillet sine produksjonsapparater på den ene ring: å fylle krigens veldige sluk av ammunisjon, fly,skip, kanoner, tanks og biler. All produksjon for sivile formål er skåret ned til et absolutt minimum. Først når krigen mot Japan er vunnet, vil disse produksjonsapparater kunne omlegges til sivil produksjon. Det vil ta tid. Hele verden vil måtte vente på klær, sko og alle andre forbruksvarer.

Dette gjelder produksjonen. Like viktig er distribusjonen av varene. Hvor meget vi kan få er avhengig av hvor meget tonnasje som kan disponeres til fredsformål så lenge krigen ennå raser. Avtalen mellom de forente nasjoner om skipsfarten forutsetter en poolordning som vil bestå i 6 mnd. etterat krigen mot Japan er slutt. De forente nasjoners samlede tonnasje vil bli disponert av et øverste skipsfartsråd som vil bestemme hvor meget som kan avståes til Forsyningen til Europa og hvor meget som vil være nødvendig for å fullføre krigen mot Japan med minst mulig tidstap. Kysttrafikk og kortere ruter - for Norges vedk. vil det si trafikk på Nordsjølandene on Storbritannia - vil være unntatt fra poolordningen. De forente nasjoner - også de befridde land - vil imidlertid være på krigsfot helt til krigen i Østen er over.

Hele Europa lider av en skrikende mangel på alle ting - fra råstoffer og

maskiner til de enkleste forbruksvarer. Behovene vil være enorme - og tilgangene begrenset.

Det er ikke mulig å si hvor store kvanta av de forskjellige varer Norge vil kunne gjøre regning på. Noen øyeblikkelig lettelse i vår forsyningssituasjon kan viimidlertid ikke regne med, det tør snarere være et spørsmål om vi kan beholde de nåværende rasjoner ialfall for enkelte varers vedkommende.

Fettsituasjonen er i øyeblikket meget vanskelig over hele verden og fra de oversjøiske land kan vi neppe regne med større tilførsler. Det samme gjelder sukker. Korn vil vi ikke lenger få fra kontinentet og også her er vi helt avhengig av forsyninger utenfra. De tilfrøsler av matvarer som vi vil kunne fåfra Danmark og Sverige vil utvilsomt bli av den aller største betydning for vår forsyningssituasjon i den første tiden etter krigen.

Våre fiskerier vil sannsynligvis bli tilgodesett i første rekke, både fordi fisken er en så vesentlig del av vår egen ernæring og fordi norske fiskerier vil gi et verdifullt tilskudd til det øvrige Europas matforsyning. Olje og redskaper til fiskeriene er det derfor god utsikt til at vi vil bli forsynt med ganske hurtig.

M.h.t. f.eks. klær og sko stiller saken seg vesentlig anderledes, idet vi her må basere oss på egen tilvirkning. Først når krigsindustrien i de store krigførende land er omlagt til fredsproduksjon og når tonnasjesituasjonen blir lettere kan vi gjøre regning med å få de råstoffer og halvfabrikata som er nødvendige for at vår egen industri kan tilfredsstille behovene. Det vil ta tid før hver mann og kvinne i Norge kan få se et par nye sko.

De forsyninger som kommer til landet vil bli levert til våre havner eller ved grensen når det gjelder varer fra Sverige. Den videre distribusjon vil avhenge av hvilken forfatning våre indre kommunikasjoner befinner seg i. Det er her vi må ta fatt først for å sikre fordelingen av varene. Jernbaner og veier må bringes i orden, selvom vi neppe kan regne med noen vesentlig fornyelse av transportmateriellet. Men kulltilførselen til jernbanene og kysttrafikken vil stille seg gunstig, her vil vi kunne få dekket en meget stor prosent av vårt behov. Vi må dog i alle tilfelle regne med fortsatt generatordrift en tid, først og fremst fordi tilgangen tonnasjen er sterkt redusert og vil trenges til krigen i Østen.

Når vi skal ta fatt på gjenreisningen av vårt næringsliv må vi regne med å begynne så og si på bar bakke. Å få arbeidslivet i gang igjen er like viktig som å skaffe mat og klær og her må alle krefter settes inn for at vi kan unngå de økonomiske og sosiale forviklinger som følger i arbeidsløshetens spor. I den første tid må vi basere oss på en utstrakt anleggsvirksomhet som ikke krever et vidløftig utstyr av maskiner og råstoffer. Det som trengs av redskaper til dette er det godt håp om å kunne skaffe fra Sverige og Storbritannia.

Den første tid etter krigens slutt vil kreve de samme egenskaper hos oss som har gjort oss istand til å føre 5 års krig mot okkupasjonsmakten: Styrke, mot og enighet. Men det er ingen grunn til å se for mørkt på situasjonen. Den ting at tyskerne er ute av landet vil bringe en enorm lettelse, vi vil vite at alt arbeid som utføres vil tjene vårt eget beste.

Disse spørsmålene må imidlertid vurderes helt nøkternt og vi må for enhver pris unngå at de vanskelige forsyningsforhold blandes sammen med politisk strid. Meget står og faller med hvor meget tyskerne får anledning til å ødelegge innen de er ute av landet. Dette avhenger for en del av hvor meget vi er beredt til å ofre for å hindre dem i å gjøre det. Jo mer vi ofrer idag, desto bedre rustet vil vi stå når landet skal bygges opp igjen.

Norsk arbeidskraft til Tyskland?

En rekke yngre menn, som ble tatt under storrazzian i høst, er ikke blitt løslatt etterat det er bragt på det rene at de ikke har arbeidet il-

legalt, men skal overföres til arbeid i Tyskland. Med den nåværende situasjon på arbeidsmarkedet er det klart at dette er et militært tiltak, som sikter på å lamme de norske hjemmestyrker. Det innskjerpes derfor på nytt at den ungdom som vil ta del i sluttkampen, må holde seg unna slike steder hvor tilfeldige razzia kan ventes, f.eks. kinoer og andre forlystelsessteder, sammenstimlinger, köer osv..

Dr. Ordings militærkronikk, holdt i begynnelsen av uken.

Arne Ording begynte innledningsvis med at den kjempemessige framgang de russiske tropper har hatt i sin siste offensiv har vakt stor glede og opptimisme i de allierte og likeens i de tyskbesatte land. Men med erfaringen fra den store allierte framgangen i Frankrike i sommer har en nå holdt seg borte fra å uttale noe om tidspunktet for et tysk sammenbrudd. De allierte hadde ventet et sammenbrudd för jul, og da det ikke skjedde, förte dette til stor skuffelse og voksende ærendighet både i de befridde land og de besatte. Årsaken til at den allierte offensiv stoppet opp, var de uhyre vanskeligheter de mötte med omsyn til forsyningene, særlig bensin. Denne stans ga tyskerne den tid de trengte til å omorganisere sine styrker som ganske visst var helt opprevet men ikke på noen måte ubrukelige. De allierte måtte nå legge om hele sitt krigsprogram som omfattet både selve krigsoperasjonen og forsyningene. Foruten at de måtte ta et nytt vinterfelttog, måtte de også forberede en ny sommerkrig. Russernes vinteroffensiv i år, har vist at de russiske militære ledere har forstått å nytte ut alle de strategiske muligheter som var til stedd, og de oppnådde resultater måtte kunne tilfredsstille de dristigste forventninger. De har tilbakelagt ikke mindre enn 450 km. siden de begynte sin offensiv i midten av januar. De er nå kommet fram til Oder på bred front, og forberedes seg nå på å forsere denne elv som er omlag 200 m bred. For öyeblikket hemmes operasjonene av töver. Isen på Oder er gått opp. Dette vanskelige arbeid t med å bygge broer over elva, men marskalk Sjukov ser ut til å ville slå ned alle vanskeligheter og sette alt inn på å nå det mål som straks ble publisert, nemlig å nå Berlin på kortest mulig tid. Det kan synes dristig av de russiske ledere å ta denne store risiko med de store framsprang mot vest, og det strir mot militær sedvane å la fronten stikke så langt fram. Dette framspring vil da lett være utsatt for flankeangrep, noe som de russiske ledere selvsagt er merksomme på. Men de sitter antakelig inne med opplysninger og regner med at tyskerne ikke vil være i stand til å foreta noe farlig flankeangrep slik som situasjonen nå ligger an. Russerne mener at tyskerne er for svakt til å kunne nytte ut de teoretiske muligheter som er tilstede for tyske motangrep. En regner med at tyskerne fremleis har betydelige reserver for hånden, men at meningen er å nytte disse under særlige prekære forhold. Russerne fortsetter i mellomtiden med å rykke fram mot Stettin og Danzig, og forhindrer derved både at tyskerne kan sette igang noe flankeangrep fra nord og at de kan greie å bryte ut av Ostpreussen.

Om vestfronten sa dr. Ording at de allierte nå har tatt initiativet over hele linjen, og de nordlige avdelinger har trengt helt fram til elva Rör. En kan vente en alliert storoffensiv hva tid som helst, men vanskene i vest er langt større enn i öst. Anlegg og klimatiske forhold legger svære vanskeligheter i veien for en alliert offensiv. Rhinen f.eks. danner en langt vanskeligere hindring enn den meget smalere Oder. Hvis de alliertes forsök på å slå bro over ved Arhmeim hadde lykkes, hadde vanskene i dag vært langt mindre. Tyskerne vant tid i höst, og de har nyttet den godt, noe de sikkert fremleis gjör."

Etterat dr.Ordings kronikk ble holdt, vet vi jo at de alliertes offensiv i vest er tatt til, og de har god framgang ved Nijmegen.